

БОГИНО ХУГАЦААНЫ ТӨЛӨВ

Дэлхийн тодорхой бус байдал цаашид ч нэмэгдэх эрсдэлтэй байна. Дэлхийн тодорхой бус байдлын индекс 2025 оны 3 дугаар улиралд түүхэн дээд түвшинд хүрч, 4 дүгээр улиралд бага зэрэг саарсан ч сүүлийн 10 жилийн дунджаас 4 дахин өндөр түвшинд байна. Худалдааны дайн эргэн сэдэрч болзошгүй байгаа нь дэлхийн эдийн засгийн идэвхжилийг хязгаарлах, инфляцыг өдөөх эрсдэлийг нэмэгдүүлж байна. Түүнчлэн БНХАУ-ын үл хөдлөх хөрөнгийн салбарын уналт, ОХУ-Украины дайн болон Ойрх Дорнодын тогтворгүй байдал зэрэг эдийн засаг, геополитикийн тогтворгүй байдлын эрсдэлүүд дэлхийн эдийн засгийн төлөвийг сулруулж болзошгүй байна.

Зэс, алтны үнийн өсөлт хадгалагдах төлөвтэй байгаа бол нүүрс, төмрийн хүдрийн үнэ сэргэх хандлага бага байна. Дэлхийн эдийн засгийн тодорхойгүй байдал нэмэгдэж, төв банкнуудын алт худалдан авалт өссөн нь аюулгүй хөрөнгийн эрэлтэд түлхэц болж, алтны үнийг өсөхөд хүргэлээ. Мөн цахилгаан автомашин, сэргээгдэх эрчим хүч, тоон өгөгдөл боловсруулах төвүүд, технологийн салбарын хурдацтай хөгжлөөс шалтгаалан зэсийн эрэлт нэмэгдэж үнэ өсөхөөр байгаа бөгөөд 2025 онд зэсийн дундаж үнэ 9,200 ам.долларт хүрэх төлөвтэй байна. Харин худалдааны дайн болон БНХАУ-ын үл хөдлөх хөрөнгийн салбарын уналтаас шалтгаалан нүүрсний үнэ 2025 оны эхний хагас жилийн байдлаар 66 ам.доллар болж, 41 хувиар буураад байна. Олон улсын шинжээчид нүүрсний үнэ богино хугацаанд огцом сэргэхгүй гэж үзсэн тул 2025 онд нүүрсний дундаж үнэ 70 орчим ам.долларт хадгалагдах төлөвтэй байна.

Эдийн засгийн өсөлт 2026 онд 5.4 орчим хувь байхаар тооцоолж байна. Салбаруудаар авч үзвэл, хөдөө аж ахуй, барилгын салбарын үйлдвэрлэлийн өсөлт үргэлжилж, худалдаа үйлчилгээний салбарууд сэргэснээр эдийн засгийн өсөлтийг тэтгэхээр байна. Мөн, Оюу толгойн баяжмал дахь зэс, алтны агуулга нэмэгдэн дэлхийн зах зээл дээр эрэлттэй энэ үед өсөлтийг дэмжихээр байна. Эрэлт талаас томоохон төслийн хөрөнгө оруулалт болон цэвэр экспорт эдийн засгийн өсөлтийг үргэлжлүүлэн дэмжих хүлээлттэй байна. Харин Зээл олголтын хэмжээ өнгөрсөн оны түвшинд байж эдийн засгийн үйл ажиллагааны дотоод идэвхийг дэмжих хэдий ч инфляцын дарамт нэмэгдсэнээр эцсийн хэрэглээний өсөлт өмнөх оноос алгуур саарах төлөвтэй.

Хөдөлмөрийн зах зээлийн үзүүлэлтүүдийн өсөлтийн хурд саарах хандлагатай байна. Хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтийн нөлөөгөөр 2025 онд ажиллагчдын тоо нэмэгдэхээр хүлээгдэж байна. Энэхүү өсөлтөд нийт ажиллагчдын 4 хүн тутмын нэг нь ажиллаж буй хөдөө аж ахуйн салбарын сэргэлтээс шалтгаалан тус салбарын ажиллагчдын тоо нэмэгдэх нь голлон нөлөөлж, нийт ажил эрхлэлтийн өсөлтийг дэмжихээр байна.

Инфляц 2026 онд төв банкны зорилтоос өндөр байх төлөвтэй байна. Тухайлбал, дотоодын хүнсний үнийн өсөлт өндөр байгаагийн зэрэгцээ геополитикийн хурцадмал байдал, шатахууны үнийн хэлбэлзэл, уур амьсгалын өөрчлөлт, тээвэр логистикийн саатал, гадаад инфляц зэргээс үүдэн инфляц өдөөгдөх эрсдэлүүд хадгалагдаж байна.